

DZIENNIK USTAW

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Warszawa, dnia 28 grudnia 1983 r.

Nr 72

TREŚĆ:
Poz.:

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

320 — z dnia 27 grudnia 1983 r. w sprawie amortyzacji majątku trwałego jednostek gospodarki uspo-
łecznionej 937

320

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 27 grudnia 1983 r.

w sprawie amortyzacji majątku trwałego jednostek gospodarki uspołecznionej.

Na podstawie art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 26 lutego 1982 r. o opodatkowaniu jednostek gospodarki uspołecznionej (Dz. U. z 1982 r. Nr 7, poz. 55 i Nr 45, poz. 289 oraz z 1983 r. Nr 71, poz. 318) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa zasady amortyzacji i wysokości stawek amortyzacyjnych dla środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych jednostek gospodarki uspołecznionej wymienionych w art. 1 ustawy z dnia 26 lutego 1982 r. o opodatkowaniu jednostek gospodarki uspołecznionej (Dz. U. z 1982 r. Nr 7, poz. 55 i Nr 45, poz. 289 oraz z 1983 r. Nr 71, poz. 318), zwanych dalej „jednostkami gospodarczymi”.

§ 2. 1. Jednostki gospodarcze są obowiązane dokonywać odpisów amortyzacyjnych od wartości początkowej (brutto):

1) środków trwałych:

- a) własnych — bez względu na to, czy są one użytkowane przez te jednostki gospodarcze, czy też odpłatnie przez inne jednostki,
- b) obcych — otrzymanych nieodpłatnie w zarząd i użytkowanie,
- c) o nie ustalonym tytule własności — użytkowanych nieodpłatnie,

2) wartości niematerialnych i prawnych,

3) inwestycji w obcych środkach trwałych, zwanych dalej „majątkiem trwałym”.

2. Nie dokonuje się odpisów amortyzacyjnych od:

- 1) majątku trwałego zakładowej działalności socjalnej oraz majątku trwałego użytkowanego w całości lub przeważającej części na cele przyzakładowych żłobków, przedszkoli i świetlic dziecięcych prowadzonych przez jednostki gospodarcze,
- 2) domów mieszkalnych łącznie ze związanymi z nimi wartościami niematerialnymi i prawnymi, ze znajdującymi się w nich dźwigami oraz inwestycjami w obcych środkach trwałych, jeżeli domy te są użytkowane w całości lub przeważającej części jako mieszkania, w tym również jako mieszkania funkcyjne,
- 3) zasobów mieszkaniowych spółdzielni mieszkaniowych,
- 4) majątku trwałego jednostek i zakładów budżetowych,
- 5) majątku trwałego organizacji społecznych, politycznych i zawodowych oraz zrzeszeń przedsiębiorstw

państwowych, z wyjątkiem majątku trwałego służącego wyodrębnionej organizacyjnie działalności gospodarczej prowadzonej na przykład w formie zakładów własnych,

- 6) majątku trwałego uzyskanego ze środków funduszu leśnego,
- 7) majątku trwałego służącego celom obrony cywilnej,
- 8) budynków i budowli państwowych szkół wyższych oraz związanych z nimi wartości niematerialnych i prawnych.

§ 3. 1. Jednostki gospodarcze obowiązane do amortyzacji własnych środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz inwestycji w obcych środkach trwałych dokonują odpisów umorzeniowych w wysokości dokonanych odpisów amortyzacyjnych, z uwzględnieniem § 13 ust. 4.

2. Jednostki gospodarcze, z wyjątkiem wymienionych w § 2 ust. 2 pkt 4 i 5, są obowiązane dokonywać odpisów umorzeniowych według zasad i w wysokości określonej dla odpisów amortyzacyjnych również od majątku trwałego wymienionego w § 2 ust. 2.

§ 4. 1. Odpisy amortyzacyjne od wartości początkowej (brutto) poszczególnych składników majątku trwałego są dokonywane w równych ratach co miesiąc, a jeżeli jednostka gospodarcza nie ma obowiązku sporządzania miesięcznych sprawozdań finansowych — nie rzadziej niż co kwartał.

2. Odpisy amortyzacyjne od majątku trwałego użytkowanego sezonowo mogą być dokonywane tylko w okresie jego użytkowania w ciągu roku. Wysokość odpisu miesięcznego stanowi w takim wypadku iloraz wynikający z podzielenia rocznej kwoty amortyzacji przez liczbę miesięcy w sezonie.

§ 5. 1. Jednostki gospodarcze są obowiązane dokonywać odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych począwszy od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym środki trwałe zostały przejęte do użytkowania i objęte ewidencją księgową majątku trwałego. Jeżeli użytkowanie środków trwałych rozpoczęło przed ich formalnym przejęciem do użytkowania i objęciem ewidencją księgową, odpisy amortyzacyjne są doko-

nywane począwszy od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym rozpoczęto rzeczywiste ich użytkowanie.

2. Jednostki gospodarcze dokonują odpisów amortyzacyjnych przez cały okres posiadania środków trwałych, w tym także w czasie ich utrzymywania w zapasie, rezerwie lub przerw w użytkowaniu (np. na skutek remontów, przestojów wywołanych urlopami całej załogi lub brakiem zaopatrzenia bądź zatrudnienia) do końca tego miesiąca lub roku, w którym następuje zrównanie wysokości umorzenia z ich wartością początkową lub w którym środki trwałe postawiono w stan likwidacji, sprzedano lub uznano za niedobory.

3. Stawki amortyzacyjne dla podgrup, rodzajów lub dalszych szczebli podziału środków trwałych, na których podstawie są dokonywane odpisy amortyzacyjne, określa wykaz stanowiący załącznik do rozporządzenia, zwany dalej „wykazem”. Roczne stawki amortyzacyjne pojedynczych środków trwałych ustalone w wykazie mogą być podwyższane lub obniżane w indywidualnych wypadkach, gdy zachodzą okoliczności określone w wykazie.

4. Jednostki gospodarcze:

- 1) podwyższają stawki amortyzacyjne przy zastosowaniu współczynników nie wyższych:
 - a) dla odwiertów ropy naftowej i gazu ziemnego — niż 5,0,
 - b) dla budynków i innych niż odwierty budowli użytkowanych w warunkach pogorszonych — niż 1,2,
 - c) dla budynków i innych niż odwierty budowli użytkowanych w złych warunkach — niż 1,4,
 - d) dla maszyn, urządzeń, pojazdów mechanicznych, taboru transportu śródlądowego, narzędzi, przyrządów, ruchomości i wyposażenia — niż 1,5,
- 2) obniżają stawki amortyzacyjne dla środków trwałych wymienionych w pkt 1 lit. d) przy zastosowaniu współczynników, nie niższych niż 0,66.

5. Stosowanie do środków trwałych wymienionych w ust. 4 pkt 1 lit. d) oraz pkt 2 współczynników wyższych niż 1,5 lub niższych niż 0,66 może nastąpić za zgodą właściwego ministra.

6. Stawki amortyzacyjne dla używanych środków trwałych zakupionych lub przejętych nieodpłatnie oraz środków trwałych zmodernizowanych w drodze inwestycji ustalają jednostki gospodarcze w sposób określony w wykazie, biorąc pod uwagę dotychczasowe umorzenie oraz przewidywany dalszy okres użytkowania tych środków, nie dłuższy jednak od okresu użytkowania przyjętego za podstawę ustalenia właściwej stawki amortyzacyjnej określonej w wykazie. Jednostki gospodarcze ustalają również stawki amortyzacyjne dla środków trwałych o przewidywanym okresie użytkowania krótszym od okresu przyjętego za podstawę stawki amortyzacyjnej ustalonej w wykazie w wypadkach i w sposób określony w tym wykazie.

7. Odpisy amortyzacyjne od środków trwałych wywierających istotny wpływ na zdolność produkcyjną i poziom kosztów działalności jednostki gospodarczej mogą być różnicowane w poszczególnych latach użytkowania tych środków według zasad ustalonych przez właściwego ministra w porozumieniu z Ministrem Finansów. Zasady różnicowania odpisów za kolejne lata powinny zapewnić całkowite zamortyzowanie wartości początkowej tych środków w ciągu okresu stanowiącego podstawę do ustalania stawek amortyzacyjnych określonych w wykazie, z tym że suma odpisów za pierwszą połowę okresu użytkowania środków trwałych nie może być

niższa od sumy odpisów za ten okres, ustalonych przy zastosowaniu stawek amortyzacyjnych określonych w wykazie.

§ 6. 1. Odpisy amortyzacyjne od wartości niematerialnych i prawnych są dokonywane w okresie nie przekraczającym:

- 1) 10 lat — jeżeli obejmują koszty pozyskania terenów pod budowę, zagospodarowania pomelioracyjnego, założenia stref ochronnych oraz odsetek od kredytów za okres realizacji inwestycji,
- 2) 5 lat — od pozostałych wartości niematerialnych i prawnych.

2. Odpisy amortyzacyjne od inwestycji w obcych środkach trwałych są dokonywane w przewidywanym okresie ich użytkowania, nie przekraczającym jednak 10 lat.

3. Stawki amortyzacyjne dla wartości niematerialnych i prawnych oraz inwestycji w obcych środkach trwałych ustalają jednostki gospodarcze, z uwzględnieniem ust. 1 i 2.

4. Odpisy amortyzacyjne od wartości niematerialnych i prawnych powstałych z odsetek od kredytów za okres realizacji inwestycji są dokonywane nieprzerwanie od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu przekazania inwestycji do eksploatacji, a od pozostałych wartości niematerialnych i prawnych oraz od inwestycji w obcych środkach trwałych — od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym należało je ująć w ewidencji księgowej jako składniki majątku trwałego, do końca tego miesiąca, w którym następuje zrównanie wysokości umorzenia z wartością początkową, z uwzględnieniem § 8.

§ 7. 1. Jednostki gospodarcze mogą uznać za trwale nieczynne nie użytkowane środki trwałe, które wywierają istotny wpływ na zdolność produkcyjną i poziom kosztów działalności gospodarczej oraz związane z nimi wartości niematerialne i prawne. Okres ten nie może być krótszy niż trzy kolejne miesiące. W okresie uznania środków trwałych za trwale nieczynne nie dokonuje się od nich oraz związanych z nimi wartości niematerialnych i prawnych odpisów amortyzacyjnych i umorzeniowych.

2. Za trwale nieczynne mogą być uznane środki trwałe, z wyjątkiem środków trwałych zbędnych lub użytkowanych sezonowo oraz co do których właściwa rada narodowa wydała zalecenie ich przekazania społecznym jednostkom drobnej wytwórczości, jeżeli:

- 1) znajdują się w zakładach lub wydziałach całkowicie nieczynnych,
- 2) są przeznaczone do produkcji obronnej i są całkowicie nieczynne,
- 3) są całkowicie nieczynne w okresie usuwania skutków wypadku losowego (np. pożar, powódź) lub na skutek braku surowców, materiałów, paliw, energii itp.,
- 4) z innych szczególnie uzasadnionych przyczyn nie mogą być wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem lub przekazane innym jednostkom gospodarczym (na przykład budynki i budowle przejęte z Państwowego Funduszu Ziemi do czasu ich wyremontowania i przekazania do użytkowania, budynki i budowle o charakterze zabytkowym).

3. Łączny okres uznania za trwale nieczynne środków trwałych o stawce amortyzacyjnej wynoszącej co najmniej 5% nie może przekraczać 2 lat, a pozostałych środków trwałych — 10% okresu użytkowania przyjętego za podstawę ustalenia stawki amortyzacyjnej określonej w wykazie, zaokrąglonego w górę do pełnych lat.

4. Przedłużenie okresu uznania środków trwałych za trwale nieczynne ponad granice określone w ust. 3 może nastąpić za zgodą właściwego ministra.

5. Po upływie okresów, o których mowa w ust. 3 i 4, jednostki gospodarcze dokonują odpisów amortyzacyjnych i umorzeniowych od uznanych uprzednio za trwale nieczynne środków trwałych oraz związanych z nimi wartości niematerialnych i prawnych według zasad określonych w § 5 ust. 2 oraz w § 6 ust. 4.

§ 8. 1. W razie postawienia w stan likwidacji, sprzedaży lub uznania za niedobory składników majątku trwałego, od których są dokonywane odpisy amortyzacyjne, przed pełnym umorzeniem ich wartości początkowej, dokonuje się dodatkowych odpisów amortyzacyjnych odpowiadających nie umorzonej części wartości początkowej danego składnika majątku trwałego. Dokonane w ciągu roku dodatkowe odpisy amortyzacyjne, po skorygowaniu o równowartość ustalonej za rok nadwyżki dochodów nad kosztami likwidacji lub sprzedaży składników majątku trwałego, stanowią straty nadzwyczajne jednostki gospodarczej. Dodatkowe odpisy amortyzacyjne majątku trwałego mogą być zaliczane do strat nadzwyczajnych stopniowo, w równych ratach, w okresie nie dłuższym niż trzy lata.

2. Jeżeli likwidacja nie w pełni umorzonych budynków, budowli i innych środków trwałych, których użytkowanie w innym miejscu nie jest możliwe bez ponownego ich całkowitego wykonania, oraz związanych z nimi wartości niematerialnych i prawnych następuje w związku z wykonywaniem inwestycji, dodatkowe odpisy amortyzacyjne od tych składników majątku trwałego, po skorygowaniu o równowartość ustalonej za rok nadwyżki dochodów nad kosztami ich likwidacji, zwiększają koszt inwestycji.

3. W uzasadnionych wypadkach właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Finansów może podjąć decyzję o zwolnieniu państwowej jednostki gospodarczej od dodatkowych odpisów amortyzacyjnych. Jednostki gospodarcze nie będące państwowymi jednostkami gospodarczymi mogą podejmować takie decyzje we własnym zakresie.

§ 9. Decyzje w sprawach, o których mowa w § 5 ust. 4 i 6, § 6 ust. 3 oraz w § 7 ust. 1, podejmuje kierownik jednostki gospodarczej po zaopiniowaniu przez głównego księgowego. Decyzje powinny być sporządzane na piśmie i zawierać uzasadnienie.

§ 10. Równowartość odpisów amortyzacyjnych od majątku trwałego przeznacza się na cele określone w przepisach regulujących zasady gospodarki finansowej jednostek gospodarczych. Z odpisów amortyzacyjnych nie mogą być finansowane koszty remontów środków trwałych.

§ 11. 1. Minister Finansów w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z własnej inicjatywy lub na wniosek właściwego ministra może:

- 1) uzupełnić wykaz rocznych stawek amortyzacyjnych,
- 2) zmienić zasady i stawki amortyzacyjne dla poszczególnych jednostek gospodarczych bądź ich grup albo dla grup (rodzajów) środków trwałych.

2. Minister Finansów może rozciągnąć przepisy rozporządzenia na niektóre jednostki i zakłady budżetowe oraz organizacje społeczne.

§ 12. Przewidziane w rozporządzeniu uprawnienia ministrów przysługują odpowiednio kierownikom urzędów

centralnych, wojewodom, prezydentom miast stopnia wojewódzkiego, zarządom centralnych związków spółdzielni oraz zarządom głównym organizacji społecznych w stosunku do zrzeszonych w nich jednostek gospodarczych oraz zarządom banków.

§ 13. 1. W latach 1984—1986 ogólną kwotę odpisów amortyzacyjnych od majątku trwałego, obliczoną za poszczególne okresy stosownie do przepisów § 2—9, zmniejsza się przy zastosowaniu wskaźnika korekty ustalonego na dany rok.

2. Wskaźniki korekty na lata 1984—1986 ustala się w następujący sposób:

- 1) określa się procent, jaki stanowi ogólna kwota odpisów amortyzacyjnych od majątku trwałego za rok 1983 (bez uwzględnienia dodatkowych odpisów amortyzacyjnych i skutków niepełnego wykorzystania majątku trwałego) w stosunku do przewidywanej ogólnej kwoty odpisów amortyzacyjnych od majątku trwałego za rok 1984, obliczonej od jego stanu na dzień 1 stycznia 1984 r.,
- 2) procent obliczony w sposób określony w pkt 1 powiększa się w roku 1984 o 25%, w roku 1985 o 50% i w roku 1986 o 75% różnicy między liczbą 100 a tym procentem.

Kwotę odpisów amortyzacyjnych za rok 1983, o której mowa w pkt 1, ustala się według stanu organizacyjnego jednostki gospodarczej na dzień 1 stycznia 1984 r.

3. Wskaźniki korekty obowiązujące jednostkę gospodarczą na lata 1984—1986 ustala na piśmie kierownik jednostki gospodarczej na wniosek głównego księgowego.

4. Przy obliczaniu odpisów umorzeniowych od majątku trwałego w latach 1984—1986 nie stosuje się wskaźnika korekty.

5. W jednostkach gospodarczych, w których obowiązuje rok gospodarczy, przepisy ust. 1—4 stosuje się odpowiednio do lat gospodarczych.

§ 14. Tracą moc:

- 1) uchwała nr 95 Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1973 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych (Monitor Polski Nr 25, poz. 151),
- 2) zarządzenie Ministra Finansów z dnia 30 sierpnia 1973 r. w sprawie uzupełnienia wykazu stawek amortyzacyjnych (Monitor Polski Nr 39, poz. 236),
- 3) zarządzenie Ministra Finansów z dnia 21 grudnia 1973 r. w sprawie amortyzacji niektórych środków trwałych (Monitor Polski Nr 57, poz. 326),
- 4) zarządzenie Ministra Finansów z dnia 19 listopada 1974 r. w sprawie amortyzacji niektórych środków trwałych (Monitor Polski Nr 40, poz. 235),
- 5) zarządzenie Ministra Finansów z dnia 20 września 1975 r. w sprawie rozciągnięcia przepisów uchwały Rady Ministrów w sprawie amortyzacji środków trwałych na przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe” (Monitor Polski Nr 30, poz. 186),
- 6) zarządzenie Ministra Finansów z dnia 1 września 1976 r. w sprawie zmiany stawki amortyzacyjnej (Monitor Polski Nr 37, poz. 167).

§ 15. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1984 r., a w odniesieniu do jednostek gospodarczych, w których obowiązuje rok gospodarczy — z dniem 1 lipca 1984 r.

Prezes Rady Ministrów: gen. armii W. Jaruzelski